

naša komunna

GLASILO OBČINSKEGA ODBORA SZDL LJUBLJANA - VIČ - RUDNIK

LETO IV.

LJUBLJANA, SEPTEMBER 1964

ŠTEVILKA 9

PREDSEDNIK TITO MED NAMI

Na obisku v nuklearnem inštitutu „Jožef Štefan“ in v turističnem domu na Krimu

Vselej je tako, ko je med nami naš najdražji gost — predsednik republike tovariš Tito. In tako je bilo tudi ob njegovem zadnjem obisku. Pristrčno, vzradoščeno in pa radostno. V spomin nam za čas nehotih uha misel, ko je bil predsednik Tito pred leti s svojimi najbližjimi sodelavci na obisku v Polhovem Gradcu in ko je tako beseda nanesla na turizem, ki je bil tisti čas pojem v glavah sicer nadvse iznajdljivih Polhograjanov, je kaj hitro prav v tistih glavah vzklikala zamisel o turizmu, o tem, da bi Polhov Gradec že v nekaj letih postal Mecka med našimi turističnimi kraji in bi ob svoji slikoviti okolici in enkratni podobi Polhograjskih Dolomitov zapisal svoje ime med naša do tedaj še neodkrita turistična središča. To se je tudi kasneje uresničilo. Polhov Gradec je postal v našem turizmu pojem priljubljenega rekreacijskega središča, ki pa leto za letom dobiva novo in novo podobo. No, naj bo o tem dovolj. Pred dvema letoma je bil predsednik Tito spet naš dragi gost. S tovariši Mačkom, Marinkom in z dr. Brecljem je obiskal dom na Kurečku in se pohvalno izrazil o vsem, kar se mu je ponudilo kar na dlani ob čudovitem razgledu na Kamniške planine in na Triglavsko pogorje, ki se je tisto popoldne kot nalašč pokazalo v vsem svojem sijaju. Da pa zares ne bi šli predaleč, naj povemo, da je bil konec prejšnjega meseca predsednik Tito s svojo soprogo spet med nami. Tudi tokrat naš gost. Obiskal je nuklearni inštitut „Jožef Štefan“ in turistični dom na vrhu Krima.

Že v zgodnjih jutranjih urah, 27. avgusta je šla v nuklearni inštitut „Jožef Štefan“ na Jamovi cesti od ust do ust novica, da bo predsednik Tito obiskal njihov kolektiv. Veselje je bilo nepopisno, ob enkratni radosti pa je ostajala merica vznemirjenosti, ki je za čas odvrnila vse misli, ki so se tisto jutro zajedle kot vsak dan v svoje delo. Toda negotovosti in vznemirjenosti je bilo kaj kmalu konec.

sveta Beno Zupančič, odšli v veliko sejno dvorano, kjer jim je v daljšem razgovoru najprej direktor dr. inž. Osredkar obrazložil razvoj, te pri nas največje znanstveno-raziskovalne institucije, ki so jo začeli graditi leta 1949 na pobudo pokojnega Borisa Kidriča. Visoki gostje so z zanimanjem sledili izvajanjem direktorja dr. inž. Osredkarja, ki je med drugim tudi poudaril, da se danes ljubljanski nuklearni

Visoki gostje na razgovoru o razvoju in perspektivah inštituta „Jožef Štefan“, s katerimi jih je seznanil direktor dr. inž. Milan Osredkar — Na naši sliki od leve proti desni: podpredsednik izvršnega sveta Beno Zupančič, podpredsednik skupščine SR Slovenije dr. Marijan Breclj, predsednik Tito, sekretar CK ZKS Miha Marinko in predsednik skupščine SR Slovenije Ivan Maček

Predsednik Tito se je dalj časa zadržal v vseh laboratorijih in oddelkih inštituta „Jožef Štefan“ — Na sliki ga vidimo v enem izmed oddelkov ljubljanskega nuklearnega inštituta

Nekaj po 9. uri je predsednik Tito s soprogo Jovanko stopil na prostrano ploščad pred glavnim poslopjem nuklearnega inštituta „Jožef Štefan“. Bil je vedro razpoložen. Ob vходу so ga pozdravili sekretar CK ZKS Miha Marinko, predsednik skupščine SR Slovenije Ivan Maček, podpredsednik dr. Marijan Breclj, podpredsednik izvršnega sveta Slovenije Beno Zupančič in direktor zavoda dr. inž. Milan Osredkar. Že takoj je bilo čutilo prijetno razpoloženje, čeprav so visoki gostje šele prestopili prag nuklearnega inštituta.

„In veste kaj?“ je bolj v šali kot zares, kar je bilo videti z njegovega obraza, dejal predsednik Tito. „Mislil sem, da je inštitut na drugem kraju, pa vendar vidim, da ni. Ali se Ljubljana ne vrti?“

„Ne, prav na tem mestu, kot stojimo, smo že 15 let,“ mu je med smehom, ki se je pomešal kar naenkrat med zbranimi gosti, hitel pripovedovati direktor inštituta dr. inž. Milan Osredkar.

V sejni dvorani

Ko so se tako ugledni gostje med smehom le zedinili, da stoji inštitut na istem mestu res že polnih 15 let, so predsednik Tito, sekretar CK ZKS Miha Marinko, predsednik skupščine SR Slovenije Ivan Maček, podpredsednik dr. Marijan Breclj in podpredsednik izvršnega

inštitut ukvarja poleg svojih specifičnih nalog na znanstveno-raziskovalnem področju še z aplikativnimi raziskavami, z nalogami, od katerih ima velike koristi prav naša industrija ob vse večjem razmahu proizvodnih sil in vse večji proizvodnji ter produktivnosti dela. Vendar pa stanje dandanes v inštitutu le ni tako rožnato, kot bi si morda človek ustvaril vtis ob bežnem obisku med njegovim 420-članskim kolektivom. Težav je več. Predsednika Tita in ostale goste, ki so prisostvovali razgovorom v sejni dvorani inštituta, pa so zanimali predvsem vsi tisti problemi, ki utegnejo ob čim prejšnjem reševanju pospešiti delo v ljubljanskem nuklearnem inštitutu. Mednje sodijo prav gotovo še v največji meri problemi nestabilnosti dela, ki so prejkone posledica nastabilnih planov pri nas nasploh, problemi utesnjenih in za delo že neprimernih prostorov in problemi, ki zadevajo zastarelo opremo, ki jo bo treba čkasoma zamenjati.

Ko je direktor inštituta dr. inž. Milan Osredkar zaključil svoja pojasnjevanja je nato povzel besedo predsednik Tito:

„In kako to, da je inštitut zrasel prav sredi stanovanjskega okolja?“

„Ko so pred petnajstimi leti prvič zasadili temelje novemu nuklearnemu inštitutu na tem kraju, tu še ni bilo stanovanjskega naselja. Razvilo se je šele kasneje, takrat, ko smo že

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prisrčno srečanje s predsednikom Titom

Pogled z balkona turističnega doma na vrhu Krima je zares nepozaben — To bi nam bržčas pritrnil tudi predsednik Tito, ki se je ob prekrasnem poletnem dnevu ogledoval bližnje vrhove, ki so nudili veličastno podobo — Za predsednikom Titom je predsednik skupščine SR Slovenije Ivan Maček

(Nadaljevanje s 1. strani)

imeli inštitut,“ je predsedniku pojasnil direktor dr. inž. Osredkar.

„Saj, saj! Profesorji so si tu okrog ustvarili svoje nove domove in nič ni čudnega, če je zdaj tako naselje,“ je nekdo med gosti ob dialogu predsednika republike in direktorja inštituta, pridal še svojo besedo. Spet je prostrano dvorano napolnil smeh. Predsednik Tito se je nato s svojimi spremljevalci napotil na ogled nekaterih obratov nuklearnega inštituta.

V laboratorijih

Predsednik Tito, sekretar CK ZKS Miha Marinko, predsednik skupščine SR Slovenije Ivan Maček, podpredsednik dr. Marijan Breclj in podpredsednik izvršnega sveta Beno Zupančič, so si po razgovorih v veliki sejni dvorani inštituta ogledali več njegovih laboratorijev. Med drugim so se dalj časa zadržali pri ogledovanju laboratorija za masno spektroskopijo, v oddelku za radiobiologijo, v analitičnem laboratoriju, z zanimanjem pa so si ogledali tudi elektronski mikroskop, van den Graaffov pospeševalec, analogne računske stroje, oddelke za radiobiologijo, elektroniko in nuklearno elektroniko, kemični oddelki in delavnice.

Med ogledovanjem je bil predsednik Tito nadvse zadovoljen nad vsem, kar so mu pokazali njegovi gostitelji v ljubljanskem nuklearnem inštitutu. Ko si je tako v enem izmed mnogih oddelkov ogledoval njegove naprave, je dejal, da je zadovoljen z vsem, kar je imel priložnost videti in občudovati.

„Zadovoljen sem. Napravili ste prav lepe stvari,“ je med sprehodom po laboratorijih in oddelkih pripomnil predsednik Tito.

Darilo kolektiva

Ko si je predsednik Tito ogledal vse važnejše laboratorije in oddelke v inštitutu, se je podal še enkrat v veliko sejno dvorano. To pot ni bilo razgovorov kot pred dvema urama, ko se je predsednik republike s svojim sprem-

stvom pomenkoval z direktorjem inštituta. V dvorani je bilo čutiti praznično razpoloženje. Za 420-članski kolektiv tega znanega ljubljanskega inštituta je bil to zares v pravem pomenu besede.

„Srečni smo vam pripravili darilo, ki je rezultat naših naporov in v spomin na naše današnje srečanje in na vaš obisk pri nas,“ se bile besede, ki so v enem glasu strnile najboljše želje kolektiva naše vodilne znanstveno-raziskovalne hiše predsedniku republike. Bilo je prijetno in ko je predsednik Tito kot tolikokrat poprej, spet posegel s svojo običajno hudomušnostjo je bilo razpoloženje domala na višku. Dvorano je preplavilo nepopisno navdušenje, saj bo ostal 27. avgust 1964 med najpomembnejšimi datumi, ki jih je doslej zabeležila kronika ustvarjalcev v ljubljanskem nuklearnem inštitutu na Jamovi cesti.

„No, pa spet darilo. Le, kam bom z njimi?“ je že k zvrhani meri tega prijetnega vzdušja dodal še svojo šalo predsednik Tito.

Med razpoloženjem, ki je prav v tistem trenutku doseglo svoj vrhunec, je inž. Igor Levstek izročil predsedniku Titu protonski gradientni magnetometer, napravo, ki deluje na principu jedrske magnetne resonance in je prva te vrste v Evropi ter druga v svetu. Doslej jo je uspelo izdelati le ameriškim jedrskim strokovnjakom. Napravo lahko s pridom uporabljamo v geologiji in arheologiji, torej pri dveh sorodnih znanstvenih zvrsteh in pri najnatančnejših geoloških ter na arheoloških meritvah, ki delujejo na principu jedrske magnetne resonance.

Priznanje ljubljanskim jedrskim strokovnjakom

Potem, ko je prejel darilo kolektiva nuklearnega inštituta „Jožef Stefan“, je predsednik Tito med drugim v svoji zahvali poudaril, da je zadovoljen, da je lahko obiskal to znano ljubljansko znanstveno-raziskovalno institucijo.

Ko je govoril o kadrih na znanstveno-raziskovalnem področju je predsednik Tito dejal, da se naši strokovnjaki lahko merijo z ostalimi evropskimi strokovnjaki, ki delajo na teh področjih, vendar pa med njimi obstoja precejšnja razlika. To je pokazal tudi obisk v nuklearnem inštitutu „Jožef Stefan“, kjer so za tovrstno znanstveno-raziskovalno delo kot ga opravlja 420-članski kolektiv slabi pogoji za vse obsežnejše delo, saj premajhni in neprimerni prostori ne ustrezajo čedalje večjim potrebam. V tem je razlika, je menil predsednik Tito, da ustvarjajo strokovnjaki v inozemstvu v mnogo boljših pogojih kot pa pri nas. Drugih razlik pa vendar ni, saj lahko prizadevanja dovolj zgovorno pokažejo, kaj je v zadnjih letih ustvaril kolektiv nuklearnega inštituta „Jožef Stefan“.

- Prav gotovo so bile besede predsednika Tita
- za 420-članski kolektiv inštituta z Jamove
- ceste doslej največje priznanje za njegovo
- dolgoletno in nadvse plodno delo in prizna-
- devanja na znanstveno-raziskovalnem pod-
- ročju ob pogojih, ki dan za dnem terjajo
- čim hitrejšo ureditev perečih problemov, s
- katerimi se srečujejo že vsa ta leta pri vseh
- svojih bogatih snovanjih in zamislih. Upaj-
- mo, da bo kolektiv z Jamove ceste dorasel
- tudi tem problemom, kot jim je bil vse do
- danes pri svojem vsakdanjem delu na znan-
- stveno-raziskovalnem področju.

Na vrhu Krima

Prič se je konec prejšnjega meseca, potem, ko je bil v nuklearnem inštitutu „Jožef Stefan“, predsednik Tito povzpел s soprogo Jovanko in s svojim spremstvom na vrh Krima — naše edinstvene turistične postojanke na več kot 1100 metrov visoki, skrajni točki Krimskega pogorja.

Bil je lep in prijeten dan. Ko se je kolona avtomobilov ustavila tik pod vrhom pod turističnim domom na Krimu, je bilo razpoloženje že skoraj na višku. Predsednik Tito se je s svojo soprogo in s spremstvom, v katerem so bili sekretar CK ZKS Miha Marinko, predsednik skupščine SR Slovenije Ivan Maček, podpredsednik skupščine dr. Marijan Breclj in še drugi, po bližnji poti napotil proti vrhu Krima, od koder je lep razgled na vse bližnje kakor tudi daljnje gorske „vršace“. Razgled na Kamniške planine, pa tudi dlje, na druge stran. Visoki gostje so bili navdušeni nad vsem, kar so videli. Sončno popoldne pa je s prijetnimi uricami oddiha na vrhu Krima pridalo svoj delež k še boljsemu, da skoraj ne rečemo enkratnemu počutju, kakršnega je mogoče občutiti le na gorskih vrhovih. Predsednik Tito si je najprej z zanimanjem ogledal okolico turističnega doma, potem pa je stopil še v restavracijo. Za trenutek sta s soprogo Jovanko „pozirala“ fotoreporterjevemu objektivu (na naši sliki), ob kramljanju s svojimi spremljevalci pa je hitro minil čas. Visoki gostje so se ustavili še na balkonu doma, saj je odtod prav lep razgled. Predsednik Tito si je ogledoval sotesko, ki se stisnjena izgublja v vaseh ob vznožju Krimskega pogorja.

- Po obisku v turističnem domu na Krimu se
- je predsednik Tito s soprogo in s svojim
- spremstvom vrnil proti Ljubljani. Vendar pa
- lahko po njegovem obisku rečemo; ugotovi-
- tev pa nas navdaja ob tem času z velikim
- zadovoljstvom, saj je predsednik Tito doslej
- obiskal našo triperesno turistično deteljico
- — najprej Polhov Gradec, za njim pa pred
- dvema letoma dom na Kureščku in prejšnji
- mesec — turistični dom na vrhu Krima.

Besedilo: Ivan Virnik
Fotografije: Jože Vetrovec
in Leon Jere

Predsednik Tito odhaja v spremstvu predsednika skupščine SR Slovenije Ivana Mačka po krajšem obisku v turističnem domu na vrhu Krima

RAZŠIRJENI PLENUM OBČINSKEGA ODBORA SZDL

Problemi vzgoje in izobraževanja terjajo hitrejša in učinkovitejša reševanja

Dne 18. septembra 1964 se je zbral na svoji seji razširjeni plenum občinskega odbora SZDL, ki je razpravljal o aktualnih problemih vzgoje in izobraževanja v komuni.

Spriču pomembnosti vprašanj o vzgoji in izobraževanju, posvečamo pričujočo stran nekaterim bistvenim problemom, ki jih beležimo ta čas v naši komuni v šolstvu in vzgojnovarstvenih ustanovah. Se posebej pa smo izluščili iz pripravljene gradiva za plenum nekatere bistvene misli iz problematike šolstva, medtem ko smo se vprašanjem vzgoje in varstva posvetili v nekoliko krajši obliki.

Pogled v prihodnost

Osnovna šola je od prvega leta šolske reforme leta 1958, ko je vključila v svoj splošno izobraževalni sistem mladino od 7 do 15 let, prav letos v glavnem zaključila obdobje svojega kvantitativnega naraščanja.

Osnovna šola mora opraviti v naslednjem obdobju ne več kvantitativni, ampak kvalitativni napredek, ki naj se navzven odraža s tem, da bo vsaj 80% učencev uspešno zaključilo osemletno šolsko obveznost, kar bo mogoče doseči z izboljšanjem materialnih, socialnih, zdravstvenih, kadrovskih in seveda tudi drugih pogojev.

Izboljšanje standarda pouka in vzgoje je potrebno na vseh učnovzgojnih področjih, še zlasti pa tam kjer so slabi materialni pogoji, ali pomanjkljiva organizacija pouka bistvena ovira za vidnejši napredek.

Za poenoten učno vzgojni postopek

Da bi dosegli zgoraj postavljene vzgojno-izobraževalne cilje in višjo kvaliteto znanja vse šoloobvezne mladine, se bo moral pouk organizirati tako, da bo učnovzgojni proces poenoten, da bodo podeželske in mestne šole dosegle vsaj eno izmeno in pol, kar bo omogočilo organizacijo novih oblik in metod dela, celotno bivanje otrok, kabinetni pouk itd.

Ustavna in zakonska določila o finansiranju dejavnosti šol bo potrebno v obdobju 1964 do 1970 v celoti realizirati. Prav tako je potrebna realizacija ustavne določbe o brezplačnem šolanju, v katero pa je potrebno vključiti tudi prevoz, prehrano in šolske potrebščine v celoti.

Da bi mogli postaviti realna izhodišča za dosego zgoraj navedenih smotrov, je nujen vsaj bežen pregled obstoječega stanja. Šele po tem pregledu bo mogoče sprejeti določene naloge in jih poveriti v temeljito obravnavo tistim organom, ki so za njihovo realizacijo v prvi vrsti odgovorni; to je, svetu za šolstvo, družbenem skladu za šolstvo, občinski skupščini in zavodu za prosvetno pedagoško službo.

Ugotoviti moramo, da obdobje kvantitativnega naraščanja na območju naše občine še ni končano in je pričakovati, da bo ta proces (prešolanje otrok iz podružničnih šol s kombiniranim poukom) končan šele v naslednjih letih. Leta 1958, ob začetku šolske reforme, je bilo zajeto v obvezno osemletno šolanje 5860 otrok, ta številka pa je skoraj ob istih prostornih razmerah narasla do letošnjega leta na 6452 otrok. Ta primerjava pri površnem poznavalcu razmer ne bi vzbudila bojazni glede šolskega prostora, resnica pa je, da se kaže sproščanje šolskega prostora le v višinskih in oddaljenih predelih, nastaja pa velika stiska v večjih in središčih in na mestnem območju. Število mladine je namreč upadlo v zadnjih letih v oddaljenih predelih za 40%, v središčih in na mestnem območju pa naraslo za 62%. Ti premiki kažejo, da bo z ozirom na migracijo prebivalstva na podeželju in priseljevanjem prebivalstva na mestnem območju leta 1970 na območju naše občine že 7800 šoloobveznih otrok.

• Ne moremo mimo dejstva, da je prav v letošnjem šolskem letu zaključila obvezno

- osemletno šolo prva generacija po izidu zakona o osnovni šoli, da pa rezultati uspehov
- te generacije nikakor niso v skladu z obče družbenimi interesi tako po standardu znanja kot po njegovi kvantiteti.
- Povprečje 58,2%, izdelanih po izidu šolske reforme so zadosten dokaz nasprotij med družbenimi interesi in dejanskimi rezultati šolske reforme. Slabši rezultati so bili ugotovljeni zlasti na podeželskem območju, torej tam kjer so nezadostni materialni pogoji, kadrovske pogoji, socialni problemi, neurejeno varstvo otrok in slaba organizacija pouka predvsem iz objektivnih razlogov, • prišli močneje do izraza kot pa v mestu.

Med številnimi novimi trgovskimi objekti, ki jih je v zadnjem času izročila svojem namenu ljubljanska veletrgovina „Mercator“, je tudi samopostrežna trgovina v Gerbičevi ulici

Sola	Število učencev 1. 1957	Dokončalo letos 8 razred	%
1. Oskar Kovačič	107	67	71
2. Ig	59	43	75
3. Horjul	42	23	51
4. Polhov Gradec	58	22	38
5. Dobrova	33	18	59
6. Vrhovci	59	41	69
7. Brezovica	ni podatkov		

Kvaliteta vzgojno izobraževalnih področij, zlasti eksaktnih, je pod nivojem. Težko bo karkoli storiti, ako ne bo prišlo do temeljitih sprememb tako v materialnem kot v kadrovskem pogledu. Na zunaj se kaže to v sledečih dejstvih: na učenca pride 1,30 m² v eni izmeni, medtem ko naj bi se po starih republiških normativih prišlo vsaj 3 m² bruto površine na učenca. 12 osemletk ima eno sodobno in dve zasilni telovadnici. Vse osnovne šole imajo komaj eno fizikalno in eno kemično predavalnico. Šole premorejo povprečno komaj

po en šolski kabinet. Polovica šolskih stavb je neprimernih, nekatere pa bi bil iz higienskih razlogov potrebno zapreti (Horjul, Velike Lašče, Stara šola v Preserju). Iz objektivnih razlogov je zaskrbljujoča tudi kadrovska zasedba najpomembnejših učnovzgojnih področij, pa tudi vodstvenega kadra.

Za večjo organiziranost šol

Kljub vsem prizadevanjem je organiziranost šol še vedno na relativno nizki stopnji. Od skupnega števila 6452 šoloobveznih otrok, še vedno 840 otrok obiskuje pouk na podružničnih šolah, od tega pa dobra polovica, to je 491, ali 7,61% kombiniran pouk. Na štirih šolah (Krvava peč, Mohorji, Golo, Zapotok) je 40 učencev deležno še vedno kombiniranega pouka tudi na predmetni stopnji, to je od 5. do 8. razreda, kljub temu, da so te šole skoraj brez potrebnih učil, da je predmetnik na višji stopnji izredno skrčen, ter da so predmeti fizika, kemija, tuj jezik, razvojni nauk, tehnična in likovna vzgoja povsem izločeni iz vzgojno izobraževalnega sistema.

• dodatne pomoči v ukviru 4 ur 1500 otrokom, kar je seveda odločno premalo. Prav to je vzrok, da še danes traja polemika v kolektivih o uspešnosti ali neuspešnosti dodatne pomoči, ter ali ne bi kazalo ponovno uvesti izpitov. Ta polemika je izredno škodljiva, saj se odvija v času, ko dodatna pomoč prav zaradi slabe materialne osnove ni mogla dati tistega, kar smo od nje pričakovali.

Skoro vsi učenci plačujejo prevozne stroške, stroške za prehrano in šolske potrebščine. Šole po letu 1958 sploh nimajo več materialnih pogojev za rast še pred leti obveznih in izredno koristnih dijaških podpornih knjižic.

Mnoge podeželske osemletke s obrez strokovno kvalificiranega kadra. Fond za štipendiranje pri občinski skupščini je bil vsekakor prenizek, saj je mogla občinska skupščina v zadnjih letih štipendirati za potrebe šolstva le 4 slušatelje učiteljskega, nobenega pa na višji ali visoki šoli, čeprav je jasno, da je pomanjkljiva zlasti predmetna zasedba na šolah, ter da 4 štipendisti spričo okroglo 400 zaposlenih prosvetnih delavcev predstavlja toliko kot nič.

Stanovanjsko vprašanje prosvetnih delavcev se ni reševalo, ter je bilo prav tako problematično, kot stanovanjsko vprašanje družbenih služb z našo občino vred. Šele v zadnjem času je bilo opaziti določene premike, ki dajejo perspektivo v tem pogledu tudi družbenim službam.

Skrb za dolgoročno programiranje izobraževalnega sistema

Mnogo je tudi subjektivnih vzrokov. Organi, ki bi bili prvenstveno dolžni skrbeti za razvoj splošno izobraževalnega sistema, to je svet za šolstvo. Sklad in občinska skupščina so prav gotovo pokazali zlasti premalo vztrajnosti pri reševanju določenih problemov ter so marsikatero važne odločitve repuščali uvrstnim organom, seveda predvsem za to, ker zaradi togosti dela niso bili sposobni ažurno reševati problematike. Glavna slabost delovanja teh organov pa je, da niso delovali kot organi, ki bi vodili politiko družbenih interesov v šolstvu ter dolgoročno programiranje razvoja splošno izobraževalnega sistema. Tako tudi spoznanje občinske skupščine o tem, da je šolstvo važno področje ni prineslo šolstvu nobenih direktnih koristi, ker je bilo to enkratno spoznanje, ki pa ni prineslo nobenih ukrepov, s tem pa tudi ne bistvenih posledic.

Vendar korak naprej

Subjektivne vzroke lahko iščemo tudi znotraj šol. Namesto konstruktivnih prizadevanj po zvišanju kvalitete dela ob obstoječih pogojih je bilo uporabljeno ogromno energije za destruktivne razprave o tem, da je neposredno vestno delo odvisno od višine osebnega dohodka itd. Brez ozira na to pa moremo zlasti v zadnjem letu ugotoviti na našem področju precejšen premik v korist napredka šolstva tako v šolah, družbenih organih za šolstvo in v občinski skupščini. Tako so bile prav v zadnjih letih zgrajene nove šolske stavbe v Trnovem, Preserju, Vrhovcih, Brezovici in na Rakovniku. V izdelavi so projekti za šole na Bičevju in v Velikih Laščah. Začela se je tudi gradnja šole na Igu.

Gimnazija je dobila sredstva za opremo laboratorijev.

Od predlanskih 14,2% otrok s kombiniranim poukom je ta številka v letošnjem šolskem letu padla na 7,69% ali skoraj za polovico.

Prvič v povojnih letih so družbeni organi dobili sredstva za neposredno reševanje stanovanjske problematike prosvetnih delavcev. Čeprav so ta sredstva še skromna (18 milijonov dinarjev) je pričakovati njihovo povečanje v prihodnjem letu, s tem pa je dana osnova, da se v nekaj letih postopno reši problem pomanjkanja stanovanj prosvetnih delavcev.

Oče vodovodov

Lojzeta Knepa poznam že precej časa, pa do pred kratkim nisem vedel tega, da ga imenujejo na kmetih kar „Oče vodovoda“.

Lojze ne govori rad o sebi, o svojem delu pa še manj.

Za prejšnji mesec vem: imel je dopust. Ko grem zjutraj po cesti mimo občine, vidim Lojzeta, kako pride po stopnicah.

SREČANJA

• Ali nisi na dopustu? — vprašam.
— Sem. Pa ne morem biti. Z izansko vodo ni nekaj v redu...

Nekaj dni kasneje se srečava spet. Po aktovki, ki jo ima, vem, da spet ni na dopustu.

• Kam Lojze?
— Za vodovod na Črnem vrhu je treba še nekaj urediti...

In spet odhiti. O sebi noče govoriti, o svojem delu pa še manj.

Bom pa jaz!
Najprej življenjepis:

Rojen v Grosupljem. Diplomirani sanitarni tehnik. Zdaj sanitarni inšpektor skupščine naše občine. Prva služba v Kočevju, potem na avtocesti (za poseben uspeh pri zatiranju griže in tifusa nagrajen in pohvaljen), spet Kočevje, Nova Gorica in pristanek v Ljubljani. Ves čas službe sodeloval pri malih asanacijah, ki so mu nekakšen konjiček. To je vse.

— To je vse! — mi je rekel Lojze, ko sem ga spraševal po njegovem delu in mi je povedal zgornje podatke.

• Kaj pa je to „male asanacije“?
— Male asanacije imenujemo gradnjo in popravila vodovodov, vodnjakov, ureditev sanitarij, gnojišč itd.

• Zakaj pa so prav „male“?
— Ker je zanje vedno malo denarja.

• Kako to, da se najbolj zanimaš ravno za vodo? Saj pravijo, da voda še za v čevelj ni dobra...

— Videl sem ljudi, ki so zboleli ker niso imeli dobre vode. Videl sem kmete, ki so vozili z živino vodo štiri ure v hrib. Ko so prišli domov so otroci že čakali, da bodo pili. Živina je bila tako žejna, da bi popila vse, kar je pripeljala. O, če imajo ljudje vodo, potem imajo vse.

• Baje si vso Slovenijo prepredel z vodovodi in vodnjaki? Kako je s tem? Kdaj si začel?

— Organiziral sem gradnjo po mnogih krajih. Mislim, da me Slovenija kar dobro pozna. Do sedaj sem organiziral gradnjo 119 vodnjakov in vodovodov, štiri imam pa še v delu.

• 123 objektov! Kako pa si vse to zmogel?

— Kar šlo je. Pri vsaki gradnji sem bil zelo skromen in zadovoljen z majhnimi sredstvi. Imam primer, ko sem začel več deset, da ne rečem sto milijonov vreden objekt graditi s 40.000 dinarji. Pa je šlo.

• Veliko dela je bilo. Nekaj pa mora biti pri vsem kar te je veselilo. Kaj pa je bilo to?

— Najbolj vesel sem takrat, ko končam kakšno delo. Kadar zaključimo gradnjo novega vodovoda sem tako vesel, da

me kar v grlu stiska in ne morem niti govoriti. Če se ustavim v kakšni vasi, kjer sem delal, se ljudje v hipu zberokrog mene in so veseli, ker sem prišel. To je največje plačilo.

Naj izdam še nekaj. Lojzetov konjiček je tudi kuhanje. Pravijo, da mu gre odlično od rok.

• In kaj počneš kadar res ne delaš?

— Rad berem strokovno literaturo, da se kaj naučim. Tudi s prijatelji rad posedim in se kaj pogovorim.

E. Jurič

Med našimi vzgojno varstvenimi ustanovami

V naši občini mreža vzgojno varstvenih ustanov ne raste z gospodarskim razvojem komune, čeprav se vedno bolj kažejo nujne potrebe po takih ustanovah in po njihovi razširitvi. V naši občini je 7 vzgojno varstvenih ustanov (v nadaljnjem besedilu VVU), ugotoviti pa moramo, da so veliki industrijsko razvijajoči predeli brez VVU (na primer: Polhov Gradec, Preserje, Dobrova, Ig, Brezovica in Škofljica), čeprav je tam mnogo žena zaposlenih ter so po analizah društev prijateljev mladine na teh področjih tudi potrebe po varstvu in vzgoji otrok, velike.

Premajhne zmogljivosti

• Razpoložljiva mesta so polno zasedena ter so vrteci sprejeli celo več otrok kot pa je njihova zmogljivost. Posebno pereče je vprašanje sprejemanja novih otrok v vrtecih na Bičevju, Trnovem in „Malči Beličeve“, kjer morajo dnevno odklanjati nove prosilce. Problem nezasedenih mest je le še delno v vrtecih v Mestnem logu — zaradi neprimerne lokacije vrteca ter v Rožni dolini za oddelka šolskih in predšolskih otrok od 2 leta starosti navzgor, dočim je problem sprejemanja dojenčkov v Rožni dolini zelo pereče. Za razširitev oddelka za dojenčke v Rožni dolini nimajo več možnosti, ter morajo zato manjše otroke do 2 leta starosti dnevno odklanjati. Ker je to edina ustanova za dojenčke v občini je njen okoliš prevelik, saj nosijo matere malčke celo iz Iga.

Urejena prehrana otrok

• Malico prejema vsi varovanci vrtecev. V vrtcu „Malči Beličeve“, ki je odprt ves dan, dobivajo predšolski otroci malico dvakrat. Prehrano plačajo starši v celoti sami. Ti prispevki so kaj nizki, malice mesečno od 500 do 750 dinarjev, kosila pa od 1500 do 3400 dinarjev, ker dobivajo vrteci še mednarodno pomoč v prehrani. Z ukinitvijo te mednarodne pomoči bo nastal ponoven problem prehrane v vrtecih.

Za varstvo šolarjev je v občini Vič-Rudnik premalo poskrbljeno, saj je od vseh otrok v naših otroških vrtecih 514 (le 165 šolarjev, kar je 32,1%). Če računamo, da je vseh otrok, ki

so šoloobvezni 6514, je v varstvo zajetih le 2,5 odstotka.

Vzgojno varstvene ustanove nimajo za šolarje primerno urejenih prostorov, da bi pa otroci lahko nemoteno opravljali domače naloge in se uspešno pripravljali za šolo, medtem ko bi se drugi varovanci, ki so že dovršili to delo lahko ukvarjali z interesno dejavnostjo. Tudi primerne opreme za šolarje v naših vrtecih ni. Kljub tem pomanjkljivostim se pri šolarjih kažejo zelo dobri vzgojni in učni rezultati. Vse ustanove kažejo zelo dobre učne uspehe svojih varovancev. Vzgojiteljice uvajajo za delo s šolskimi otroki najrazličnejše oblike dela, čeprav imajo pri tem velike težave, saj imajo v svojih skupinah učence iz vseh osmih razredov in tudi iz različnih paralelek. Nove oblike dela s šolskimi otroci bo treba še utrjevati in izboljševati, zlasti z medsebojno izmenjavo izkušenj vzgojiteljev in učiteljev.

Medsebojne hospitacije učiteljev in vzgojiteljic bi bile nujno potrebne, vendar je to težko izvajati zaradi subjektivnih razlogov (časovna obremenitev učiteljev), pa tudi zaradi primernih prostorov. Učilnice za šolarje so prenapolnjene. V okviru osnovnih šol še ni urejenega varstva šolarjev, čeprav skrbe šole, da imajo vozači primerne prostore, dokler čakajo na prevozna sredstva ter skrbe za urejeno prehrano otrok, saj dobiva mnogo otrok tudi kosila v šolskih kuhinjah. Na šolah predvsem ni prostora za urejeno varstvo šolarjev — saj imajo naše šole po dve izmeni — nekatere pa tudi po tri. Primanjkuje tudi finančnih sredstev in kadrov. Zanimivo je, da učitelji ob vprašanju ali bi prevzeli varstveni oddelek za šolarje, zahtevajo za to poseben dodatek, obenem pa smatrajo, da vzgojiteljice za isto delo ne bi smele imeti večjih dohodkov kot učitelji na šolah.

Kje so igrišča?

• Poseben problem so igrišča. Urejeno igrišče ima vrtec v Rožni dolini, kjer ga je uredila krajevna skupnost. Otroški vrtec v Trnovem je otvoril novo igrišče 30. maja letos. Otroški vrtec „Malči Beličeve“ in Kolezija imata prostor za igrišče ob ustanovi, vendar sta ta dva igrišča še neurejena. Ureditev ustanovi počasi pripravljata zaradi premajhnih finančnih sredstev. Vrteca Bičevje in Barje pa nimata prav nobenega prostora za igrišče, kar je poseben problem zlasti za vrtec na Bičevju, ki tudi nima možnosti peljati otroke na bližnji

(Nadaljevanje na 5. strani)

Kje so ustanoviteljske dolžnosti?

(Nadaljevanje s 3. strani)

Kakšno vlogo pri vsem tem igra Zavod za prosvetno pedagoško službo. Predvsem je treba opomniti, da so minila že štiri leta od izida Zakona o prosvetno pedagoški službi, ki naj bi po razpustu inšpektorjev za šolstvo prevzela le pedagoško instruktorsko delo, medtem ko bi upravno delo vodili občinski referati za šolstvo oziroma oddelki za družbene valske službe spričo demokratizacije v šolstvu službe. Pokazalo se je dvoje: prvič, da svetovlahko postane sama po sebi namen in drugič da občinski referati za šolstvo odmirajo. Tako je prav z novelo zakona o PPS prišlo do ponovne združitve pedagoškega svetovanja s pedagoškim nadzorstvom ter neposrednim ukrepanjem. Pokazalo se je, da pedagoška služba ne more iti le v strokovno pedagoško smer marveč vsaj v zasledovanje in spremljanje

vseh obrobnih tudi idejnih dogajanj v splošno izobraževalnem sistemu. To je med drugim tudi vzrok da je potrebno pedagoško službo okrepiti z resnično dobrimi strokovnjaki na kar se nanaša novi republiški predpis o verifikaciji zavodov za PPS.

Vsi izgledi in razvoj peljejo v to, da ostaneta samo dve relaciji v teh odnosih in sicer: šola; družbeni skladi za šolstvo in šola — prosvetno pedagoška služba. Da pa bo to mogoče doseči, bo morala občinska skupščina prav gotovo bolj izvajati svoje ustanoviteljske dolžnosti zlasti kot koordinarno odnosa do zavoda, ki je z ozirom na veliko materialno heterogenost občin samoustanoviteljic izredno potrebna še zlasti sedaj, ko novi predpisi o verifikaciji in novela zakona o prosvetno pedagoški službi vleče za seboj tudi določene večje materialne zahteve za delovanje tovrstnih zavodov.

Kot vsako leto je bilo tudi letošnje poletje klimatsko okrevališče na Rakitni polno mladih letoviščarjev — S slike pa vidimo, da prejkone ni manjkalo smeha, veselja in pa zdrave sproščenosti v naravi

TURISTIČNA NAČRTOVANJA PRIHODNOSTI POD DROBNOGLEDOM

Za Rakitno - rekreacijski center na Rožniku in turistični objekti ob Ljubljani

ZA NAŠ LIST GOVORI DIREKTOR ZAVODA ZA RAZVOJ TURIZMA VIČ - RUDNIK ANDREJ ZORMAN

• Kakšne so možnosti za nadaljnji razvoj turizma in gostinstva v naši občini?

Na področju naše občinske skupščine je veliko naravnih rezervatov za rekreacijske centre, ki pa bodo sčasoma nujno prerasli v splošne turistične postojanke za domače in za tuje turiste.

Ugodni klimatski, terenski in vsi drugi pogoji taka pričakovanja upravičujejo, saj nudijo na mnogih krajih združenih toliko naravnih pogojev, da takorekoč terjajo izgradnjo posameznih rekreacijskih centrov.

V smislu resolucije razvoja turizma na območju naše občinske skupščine in perspektivnega plana izgradnje gostinsko turističnih ter vseh drugih, turizmu namenjenih objektov, je v teku izgradnja prve faze, verjetno naj-

večjega centra za letno in zimsko sezono, v okolici Ljubljane. To je izgradnja turistično rekreacijskega centra na Rakitni.

• Kaj se nam potemtakem obeta že v bližnji prihodnosti pri načrtovanju turizma?

Po vseh predvidevanjih bo v nekaj letih, odvisno v največji meri od materialnih možnosti, zrastle na Rakitni pravo letoviško mesto — ljubljanski St. Moritz. Za letno sezono bo nedvomno zelo zanimivo urejeno umetno jezero, točneje kopaljšče, z vsemi potrebnimi napravami ter urejeno okolico za sprehode z različnimi igrišči, parkirnim prostorom, bifejem in tako naprej.

Usposobitev jezera terja čim prej izgradnjo večjega gostinskega obrata, ki naj bi po naši zamisli povezal vse turistične objekte na Rakitni v enotno organizacijo.

Umetno jezero, ki žal v tej sezoni še ne bo moglo služiti svojemu namenu, bo v zimski sezoni, kot drsaljšče že delovalo kot samostojen zimsko-športni objekt. V povezavi z vlečnico, ki bo po vseh predvidevanjih usposobljena do 15. januarja 1965 (teren je obdelan, trasa je pripravljena), pa bo že v prvi zimski sezoni zaključeno zimsko-športno središče.

S primernimi komunikacijami bo celotni rakitniški center povezan z vsemi izletniškimi in turistično zanimivimi točkami tako v bližnji kot daljnji okolici, na primer Kureškem, Krimom, Iškim Vintgarjem, Cerknico, Rakovim Skočanem in drugimi.

Drugi večji center bo ob Ljubljani in bo segal delno že v območje občine Center. To bo rekreacijski center, ki bo segal od Grubarjevega kanala do Podpečí. Ta, naravnost idealni naravni park ob rečni strugi je poznan le maloštevilnim občanom in so vse njegove naravne lepote doslej popolnoma neizkoriščene.

V kratkem bo izdelan idejni projekt za ožji del ob Špiči, kjer je predvidenih tudi več bazenov s tekočo vodo za kopanje. S tem pa bomo še bolj izkoriščali zmogljivosti novozgrajenega gostišča na Livadi, saj je zmogljivost tega gostišča v primerjavi s sedanjim obiskom, daleč večja.

Med Ljubljano in Malim grabnom predvidevamo gradnjo svojevrstnega mostiščarskega naselja, ki bo prav gotovo privabljal mnoge

dena tudi gradnja rekreacijskega centra na Rožniku ter ureditev camping prostora na vrhu Rožnika.

Restavracijo bi zgradili na terasi, na desni strani, pred sedanjim gostiščem Cad. Lokacija pod Rožnikom je za to novogradnjo zelo pri-

Zgraditev motela in ureditev camping prostora v njegovi neposredni bližini, je zamisel, ki bi jo uresničili do zimske sezone 1966. leta ter bi služil za nastanitev ekip, ki bodo sodelovale na bližnjem svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu.

Zemljska dela pri gradnji umetnega jezera na Rakitni gredo v teh dneh že h kraju — že v kratkem bodo začeli z betoniranjem jezerskega dna, tako, da bo novo jezero služilo svojemu namenu že prihodnje poletje

domače in tuje turiste. Ponazoritev mostiščarskega življenja bo brez dvoma posebna atraktivnost tega centra, ki bo deloma prirejen kot muzej z urejenim gostinskim obratom.

In še rekreacijski center na Rožniku. Med vrsto turistično gostinskih objektov, je predvidena, predvsem zaradi izredno lepe lege in možnosti, da bi restavracija obratovala neprekinjeno — skozi vse leto.

Restavracija pa ne bo samo vabljivo rekreacijsko gostišče, pač pa bo po svojem načinu gradnje izpolnila vrzel po večjem prireditvenem prostoru, ki ga v Ljubljani primanjkuje, interesentov za koriščenje takih prostorov pa je vedno več.

Izgradnja tega centra pa ne bi služila samo dnevni izletništvu in rekreaciji občanov našega mesta, pač pa bi nedvomno prešla v stacionarno gostišče za tuje turiste. Tu naj omenimo, da je vedno več turistov, ki prihajajo iz velikih mest in ki se ne žele nastaniti v velikih, modernih hotelih, ampak mnogo bolj cenijo udobje prirodnega okolja. Restavracija pod Rožnikom, zlasti če bi imela tudi načitvene kapacitete, bi prav gotovo pritegnila vedno več takih gostov.

Z ureditvijo nove ceste Ljubljana—Crikvenica, preko Dolenjske, se nam odpira novo turistično področje okrog Turjaškega gradu.

Z adaptacijo porušenega gradu in ureditvijo njegove okolice, ki bo svojstveno urejeno, pa bomo pridobili nadaljnje možnosti razširitve turistične dejavnosti na našem področju. Vzporodno z ostalimi restavratorskimi deli bo uspo-

Direktor zavoda za razvoj turizma Andrej Zorman (na desni) in predsednik krajevnega odbora Socialistične zveze Andrej Suhodolnik na gradbišču umetnega jezera na Rakitni

sobljen tudi gostinski prostor, svojstveno urejen ter zlasti zanimiv za tuje turiste.

Ker ugotavljamo, da turistična dejavnost, ki bi na sodobni ravni zadovoljila vse potrebe naših delovnih ljudi in ugodila tudi potrebam zahtevnejših tujih turistov, bomo postopoma skušali urediti posamezna področja, s tem da bomo nudili gostinsko turistične usluge na primernem nivoju, ob istočasni ureditvi vseh dejavnosti.

Poleg glavne dejavnosti — projektiranja najraznovrstnejših gostinsko turističnih objektov bo Zavod v najkrajšem času organiziral lastno propagandno službo in informativno pisarno, ki bo v zimskem času uredila in načezala stike s potovalnimi uradi in agencijami doma in v inozemstvu ter si vnaprej zagotovila zasedbo vseh razpoložljivih kapacitet, obenem pa oskrbela tudi vodniško službo.

Med našimi ...

(Nadaljevanje s 4. strani)

• **Prehod.** Na terenu Vič-Rudnik ni nobenega igrišča, razen na terenu M. Belič, kjer je igrišče ob Gradaščici (Tomažičeva ulica) že 10 let. Za to parcelo pa je sedaj že izdano lokacijsko dovoljenje za gradnjo zasebne stavbe in bo tako še to edino igrišče v naši občini odpadlo. To igrišče je vzdrževalo društvo prijateljev mladine „Malči Beličeve“ in je vanj vložilo velika sredstva.

• **Kje naj sedaj dobi DPM sredstva za ureditev novega igrišča, za katerega še ni lokacije? Je potem čudno, če ljudje izgubljajo voljo do dela v družbenih organizacijah?**

Kje, kdaj, kako ...

• **„Malči Beličeve“** — Obdržali so kvaliteto in jo izpolnjevali z natančnejšim notranjim delom. Poleg tega so gospodarsko napredovali s tem, da so uredili igrišče. Sodelovanje s krajevno skupnostjo se je še poglobilo, enako z ostalimi družbenimi organizacijami.

• **Trnovo** — Poleg kvalitete napredka so uredili novo igrišče. Uporabljali ga bodo tudi vsi otroci na terenu. Varstvo na igrišču imajo preskrbljeno.

• **Bičevje** — S svojim kvalitetnim delom so vzbudili pri starših takšno zanimanje za ustanovo, da imajo vsa mesta zasedena in da morajo dnevno odklanjati nove prošilce. Velik problem je igrišče in ureditev kletnih prostorov.

• **Velike Lašče** — Edini vrtec, ki se prišoli res uspešno razvija in je vzdržal tudi v najtežjih pogojih.

• **Barje** — Vrtec živi v izredno težkih pogojih, vendar ima ves čas od 30 do 36 otrok. Pripravili so vse potrebno za preselitev vrtea včasne prostore (pri Jelačinu), dokler ne bo dokončana novogradnja vrtea v stanovanjskem bloku.

• **Rožna dolina** — Premajhna zainteresiranost vzgojnega kadra za uspešno delo. Vso skrb posvečajo v glavnem dojenčkom. Delo štromi po vsej verjetnosti ne najboljše medsebojni odnosi med vzgojiteljskim kadrom. Prenehali so z dejavnostjo vseh krožkov. Tudi s starši nimajo pravih stikov.

• **Kolezija** — Zmogljivosti niso polno zasedene, ker vrtec nima prave lokacije, čeprav je iz moralnih in vzgojnih vidikov zelo potreben za okolico v kateri se danes nahaja.

Ze nič kolikokrat smo govorili o Turjaškem gradu. In zdaj prav zares. Ko bodo končana še nekatera restavratorska in obnovitvena dela bo dobil Turjak novo restavracijo med starimi grajskimi zidovi. Otvoritev naj bi bila že prihodnje leto — kdaj, pa je zdaj še težko povedati.

NAŠI KRAJI NAŠI LJUDJE

NOVA STANOVANJSKA NASELJA OB MALEM GRABNU

Bodo besedam sledila dejanja?

„7500 prebivalcev naj bi dobilo nova stanovanja“, to je bil osnovni moto načrtovalcev stanovanjskega sklada občine Ljubljana-Vič-Rudnik. V ta namen so sklicali sredi avgusta sestanek, ki so se ga udeležili predstavniki občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik, zastopniki Zavoda za urbanizem, republiškega sekretariata za turizem in ljubljanskega sveta za urbanizem ter predstavniki podjetij „Jelovica“, „Edilit“ in lesnega kombinata Ljubljana, ki bodo dobavitelji vseh objektov.

Nedvorno je, da so pri načrtovanju strokovnjaki imeli v mislih večja stanovanjska naselja; po načrtih naj bi zgradili dve soseski, ki naj bi bila locirana med cesto v Mestni log in Malim grabnom.

Na sestanku so sestavili posebno komisijo, ki bo skrbelo za vsa pripravljala dela, kot so geodetska izmera zemljišča, priprava načrtov za gradnjo, pridobitev investitorjev, ureditev in izvedba varčevalnega sistema med kandidati za stanovanja ter ostala dela, ki so potrebna za učinkovit start brez zastojev.

„Duhovni očetje“ teh dveh sosesk ob Malim grabnu so se odločili, da naj bi naselji bili montažni, zato je tudi komisija sestavljena iz samih priznanih strokovnjakov, kot so inženirji: Slavko Trošt, Marko Deu, Lojze Blenkuš, Janez Jerman in Marko Šlajmer, ki so si pridobili ogromne tovrstne izkušnje ob gradnji podobnih stanovanjskih naselij v opustošenem Skopju. Prav ta skupina strokovnjakov je tudi zagotovilo, da vsi ti lepi načrti ne bodo ostali samo na papirju in da bo spomladi prihodnjega leta začelo rasti na Viču velikansko montažno naselje.

Na sestanku so tudi sklenili, da je treba narediti vsaj tri variante novega naselja. Da pa so zelo tehtno in preudarno sklepali, pa kaže tudi dejstvo, da je treba vse območje, kjer bodo nove hiše stale, pred pričetkom del komunalno popolnoma urediti, tako da pozneje, ko bodo stanovalci že prebivali v novih domovih ne bo nepotrebnega prekopavanja za najrazličnejše napeljave, kar dokončen izgled stanovanjskega okolišča čisto zavleče v nedogled. Za to bosta izdelala komplet inženiring stanovanjski sklad občine Ljubljana-Vič-Rudnik in Zavod za urbanizem.

Prva študija tega naselja, ki sta jo izdelala inženir arhitekt Milan Strukelj in inženir arhitekt Alenka Bajec, ki pa seveda še ni sprejeta in zategadelj tudi ni dokončna, izgleda nekako takole:

- Naselje naj bi bilo sestavljeno iz dveh delov in naj bi zavzemalo prostor velik okrog 73 hektarov zemljišča na parcelah med Malim grabnom in Cesto v Mestni log. V prvi izmed dveh sosesk bi našlo svoj novi dom 4000 prebivalcev, druga pa naj bi nudila streho nad glavo 3500 novim prebivalcem naše občine. Vsaka skupina hiš naj bi imela več tipov stanovanj s tremi, štirimi, petimi in šestimi ležišči, tako da bi bile zajete številčno najrazličnejše družine.

Razen samih stanovanj pa bi bile v obeh soseskah tudi vzgojnovarstvene ustanove, osemletka in pionirski center ter za rekreacijo otrok pa tudi starejših številna športna in otroška igrišča.

Okrog 150 metrov v notranjosti soseske bi bil center naselja, ki naj bi ga obroblyale trgovine, servisi, objekti za politično, kulturno in družbeno udejstvovanje, razen tega pa še cela vrsta najrazličnejših lokalov, ki bi delali na principu „non-stop“ — torej ves dan.

Naselje bi imelo svojo glavno prometno arterijo, seveda pa bi se promet odvijal tudi po servisnih cestah med skupinami hiš in po stanovanjskih cestah in poteh med hišami. Da pa ne bi bilo nepotrebnega trušča v naselju,

pa so predvideli garaže, ki naj bi bile postavljene 150—200 metrov daleč od najbližje stanovanjske hiše v naselju.

V centru pa bi se pešpoti združile in na tem križišču naj bi bil večji prazen prostor — lahko ga imenujemo trg, kjer bi bili še obrat družbene prehrane, slaščičarna in bife.

Ce bodo vsa pripravljala dela potekala v redu in ne bo prišlo do nepredvidenih zaprek in težav; te pa so v našem gradbeništvu vse prepogost pojav, bodo montažno naselje enodružinskih hiš začeli graditi že spomladi prihodnjega leta, zaradi montažnega načina gradnje pa bi bile prve hišice vseljive že v jeseni istega leta. Vse naselje bo bilo predvidoma urejeno v dveh letih.

Primer iz nesrečnega Skopja nam pove, da načrti nikakor niso nerealni, vendar so kljub temu nekateri strokovnjaki na posvetovanju o njih tudi podvomili. Znano je namreč, da so enake ali podobne načrte imeli tudi drugod, pa jih niso zaradi tega ali drugega vzroka (subjektivnega ali objektivnega), niso znali nikakor uresničiti.

- Tako ostane naloga stanovanjskemu skladu
- naše občine, da ne ostane le pri posvetovanju
- njih in sestankih, ampak da se čim prej

Slednjic se bo izpolnila njihova dolgoletna želja — V Kozarjih bodo gradili nov vodovod — Občinska skupščina je že pred kratkim najela kredit v višini 51 milijonov dinarjev, tako, da bodo lahko s temi sredstvi zgradili vodovod

- preide k dejstvu, saj čas neusmiljeno teče
- in prav časa bo graditeljem najbolj primanjkovalo, če bodo hoteli svoje načrte natanko izpolnjevati. Vsekakor pa bi bila
- velika škoda, če bi načrti o stanovanjskih soseskah ob Malim grabnu prekrila debela plast prahu in bi polagoma utonili v pozabo.

B. S.

PRIMERA Z IGA IN TOMISLJA OPOZARJATA:

NE IGRAJMO SE Z ZDRAVJEM!

Kar nenadoma se je v prvi polovici avgusta pojavilo večje število bolnikov, ki so v višjih ambulantah začeli tožiti zaradi bolečin v želodcu. Zdravniki, ki so bolnike pregledali, so ugotovili, da so se omenjeni ljudje zastrupili z vodo. To je bila neustrezna škodljiva voda, ki jo uporabljajo vsi, ki so priključeni na izžanski vodovod.

In res, vsa obolenja so se pojavila na Igu in v Tomišlju. Nekatera obolenja; bilo jih je pet ali šest, so bila tako huda, da govorimo lahko o griži. V ostalih primerih, ki jih je bilo okrog 80, pa gre le za lažja črevesna obolenja. Ostrejši primeri so morali po pomoč v bolnišnico, ostali pa so po nekaj dneh okrevali doma.

Takoj, ko so ugotovili, odkod vzrok bolezni, so Zavod za zdravstvo in pa predstavniki občinske skupščine storili vse, da bi nadaljnje širjenje te nepotrebne bolezni preprečili.

Da so bila obolenja res nepotrebna, potrjuje tudi dejstvo, da je oddelek za komunalne zadeve naše občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik takoj nakazal vodovodnemu odboru na Igu milijon dinarjev iz sredstev komunalnega sklada, ki so jih uporabili za ureditev vodovoda. Ker se naprav za kloriranje; tako imenovanih kloratorjev zaenkrat ne dobi, so člani vodovodnega odbora in pa strokovnjaki zavoda za zdravstveno stanje sami zgradili preprosto napravo za kloriranje. Obolenja

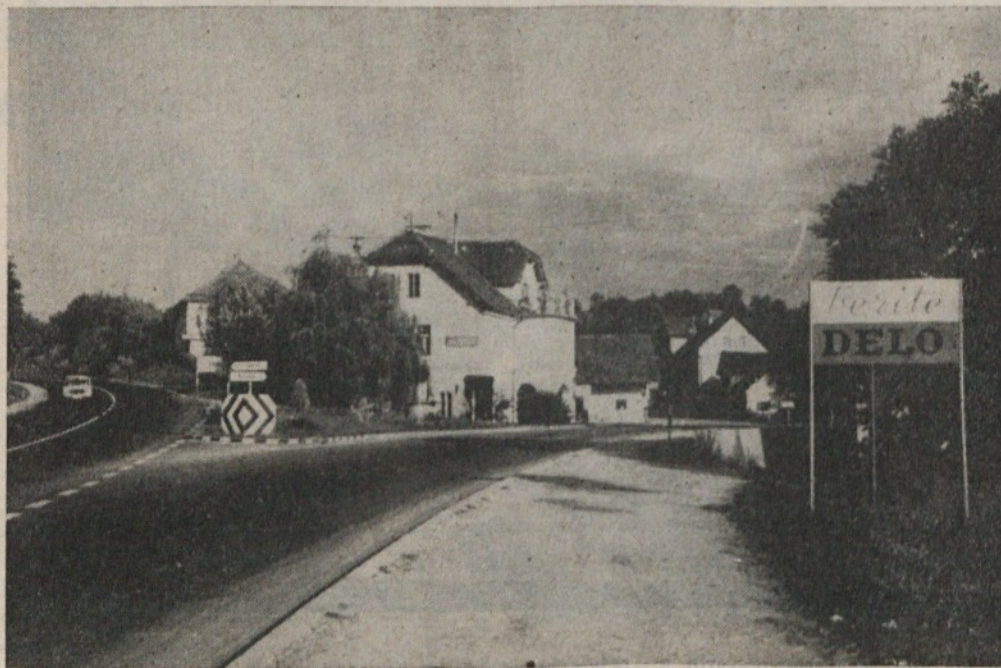
so po teh ukrepih vidno upadla, vendar se vseeno vsiljuje mnenje, da bi tako prebivalci, kakor tudi graditelji le malo pazljivosti obšli neugodne posledice, ki bi bile lahko še vse usodnejše.

Vodovod Iga-Tomišlja je šele v gradnji, precej prebivalcev pa vodo iz tega vodovoda že uporablja. Za sedaj je zgrajeno le zajetje, rezervoar in približno 7600 m vodovodnega omrežja, na katerem so tudi priključki. Zajetje ni primerno, ker bi bilo treba zgraditi še betonsko pregrado, da voda iz bližnjega mlinskega jezusa, kjer se otroci prav radi kopljejo, ne bi onesnaževali vode v zajetju. Sicer pa ni „krivica“ le na razgretih mladih kopalcih oziroma na vodi iz mlinskega jezusa, ampak zajetje tudi ni varno pred atmosfersko vodo in tudi ta je lahko izplaknila zdravju nevarne bakterije v zajetje.

Graditelj pa bi potreboval za dokončno ureditev in vzpostavitev vodovoda še najmanj 30 milijonov dinarjev, ki pa jih naša občinska skupščina tačas na žalost ne more zagotoviti.

Torej bi stanovalci, ki so vezani na ta nedograjeni vodovod nikakor ne smeli uporabljati vode iz vodovodne napeljave, odnosno bi jo morali vsaj prekuhavati, vendar menimo, da bi bilo treba prebivalstvo na tem področju tudi opozoriti na vse nevarnosti uporabljanja te vode. Sicer pa bi bil nemara najboljši ukrep, da bi se vodovod enostavno zaprlo, dokler vodovodni odbor na Igu ne dobi potrebnih sredstev oziroma, dokler ne zagotovi, da bo iz cevi pritekla zdravju neškodljiva voda.

- Zal tudi tale prispevek kaže kot zvonjenje po toči, vendar naj obenem opozori na nevarnost podobnih primerov v prihodnje, saj bi se obolenja lahko končala vse drugače kot so se na vso srečo v tem primeru.

Škofljici se obeta že v bližnji prihodnosti nova podoba — V tem našem kraju naj bi zrasla močna lesna industrija, s tem pa bi Škofljica pridobila še na marsičem, kar bi lahko v veliki meri pospešilo razvoj tega področja

Zlata Trtnik

Naša občina se lahko ponaša, da je v njeni sredi klub z najboljšo plavalno ekipo v državi. Na Koleziji so vzklili spodbujanja, veselja in razočaranja potihnila, zato pa je zdaj toliko več živahnega kramljanja o uspehih PK Ljubljane, o njenih borbenih mladih plavalcih in plavalkah, ki so odvezli najvišji naslov splitskemu Mornarju, oziroma so se zapisali v zlato knjigo slovenskega plavanja,

portreti

saj so prvi slovenski klub, ki je po vojni osvojil državno prvenstvo.

H kupu republiških rekordov in najboljših letošnjih rezultatov v državi so prispevali domala — če ne upoštevamo štafete — vsi plavalci kluba. Zlata Trtnik, Dan Vrhovšek, Urban Dermastia, Miša Souvan in komaj 16-letni Boris Vošnjak so vendar pustili najmočnejše brazde v kolezijskem bazenu. Dermastia je izjavil, da je osvojitev prvenstva doslej njegov najsrečnejši dan, toda najbrž ne bo zameril, če se posvetimo Zlati Trtnikovi, 17-letni gimnazijki, ki je letos že spet najhitrejša jugoslovanska plavalka. V ne najbolj ugodnih vremenskih pogojih in še manj ugodnih razmerah, ki so letošnje poletje spremljale njene priprave, je na prvenstvu dosegla letos najboljši čas na 100 m *era*W1 — 1:07,7. Spomnimo se, da je Zlata pred dobrim mesecem na dvo-boju z Avstrijo v Gleichenbergu zmagala s časom 1:07,9.

Na vprašanje ali je zadovoljna z letošnjim najboljšim časom, je naša Zlata odgovorila takole:

„Kako ne bi bila, saj sem letos manj trenirala kot lani, ko sem v morju postavila rekord 1:05,8. Toda morska voda je pač slana, rezultati v sladki vodi so realnejši.“

• Ali upaš, da boš izboljšala lanski rekord?

„Da,“ je odgovorila Zlata. „Zdaj, ko je doma nekoliko bolje in nimam več toliko opraviti z gospodinjstvom, imam več časa za plavanje in manj skrbi sploh. Toda brez skrbi nisem. Nisem tako razpoložena kot morda kaže moj videz. Mama se je po treh mesecih sicer vrnila iz bolnišnice, toda bojim se... Tjakaj se bo vrnila zaradi operacije. Da, če bi bila mama zdrava, potem bi „usekala“ po rekordu. No, upam, da ga bom te dni

kljub temu potolkla na mladinskem dvo-boju z Italijo v Siracusi na Siciliji. Če pa tam ne bo šlo gladko pa imam še eno priložnost, in sicer na državnem prvenstvu za posameznike, ki bo od 18. do 20. septembra v Dubrovniku ali pa v Splitu.“

• Takrat boš vendar v šoli, kateri razred že obiskuješ?

„Vpisala sem se v četrti razred gimnazije. Morda start v šoli ne bo najboljši. Najprej Siracuse, potem pa Dubrovnik ali Split. Na državnem prvenstvu me morda sploh ne bo. O tem bodo odločali na šoli. V primeru, da mi bodo start dovolili, bom morala po končani letni sezoni pridno segati po knjigah, da ne bo kaj narobe.“

• „Letos nisem imela kdo ve kaj od počitnic,“ je nadaljevala Zlata, dekle visoke postave in modrih, vedrih oči. Po končanem šolskem letu sem zbolela, več ko dva tedna vode sploh nisem videla. Za tem pa takoj tekme: Poljska, Avstrija itd. Boriti se je treba. In prav je tako, seveda če to ne presega tvojih moči. Vse bi še nekako šlo, če ne bi bilo v začetku sezone, ko nismo še tako pripravljeni, preveč startov, ob njenem koncu pa premalo.“

D. Kuret

Letošnje moštveno državno prvenstvo v plavanju je minilo v znamenju odlične uvrstitve mlade ekipe s Kolezije — Prvič po osvoboditvi so plavalci Ljubljane osvojili najvišji naslov v državi in s tem dokazali, da so ob čeprav težkih pogojih, zmožni tudi najvišjih podvigov

Ljubljani naslov državnega prvaka

• Na državnem plavalnem prvenstvu na Koleziji je ekipa Ljubljane dosegla svoj doslej največji uspeh. Med elitno družbo najboljših jugoslovanskih plavalnih kolektivov je v izredni konkurenci prvič po osvoboditvi kot edina slovenska ekipa, osvojila naslov državnega prvaka. Zbrala je 27.802 točk, za njo pa so se uvrstili: Mornar (Split) 27.410 točk, Mladost (Zagreb) 26.814 točk, Jadran (Split)

letih odšel pokal predsednika Tita, ki ga je dvakrat zapored osvojila ekipa naše občine, zdaj v Beograd. Nosilci najvišjega priznanja so strelci beogradske Univerze. V streljanju z vojaško puško je bil med posamezniki najboljši Jože Vrbine, ki je prejel za darilo novo kara-

Športni mozaik

25.484 točk, Jug (Dubrovnik) 24.916 točk, Triglav (Kranj) 24.248 točk, Partizan (Beograd) 23.062 točk in POŠK (Dubrovnik) 22.613 točk. Med novimi državnimi prvaki najdemo tudi najhitrejšo Jugoslovanko Zlato Trtnikovo (razgovor z njo objavljamo na drugem mestu), ki je premočno zmagala v tekmovanju na 100 metrov prosto.

• XIX. državno prvenstvo v streljanju nam ni prineslo takšnega uspeha kot lani. Na strelišču ob Dolenjski cesti se je v minulih dneh zbralo več kot 100 najboljših domačih strelcev, ki so se pomerili v borbi za naslove novih državnih prvakov. Največ uspehov so imeli strelci iz Srbije, medtem ko je po dveh

DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA-VIČ-RUDNIK RAZPISUJE VPISOVANJE V TECAJE ZA TUJE JEZIKE:

angleščina, nemščina, ruščina, italijanščina in francoščina, začetna in nadaljevalna stopnja; in za knjigovodstvo začetna in višja stopnja.

Prijave sprejema do 1. oktobra 1964
Delavska univerza Ljubljana-Vič-Rudnik,
Dolenjska cesta 47 a ali pa po telefonu številka 20-756.

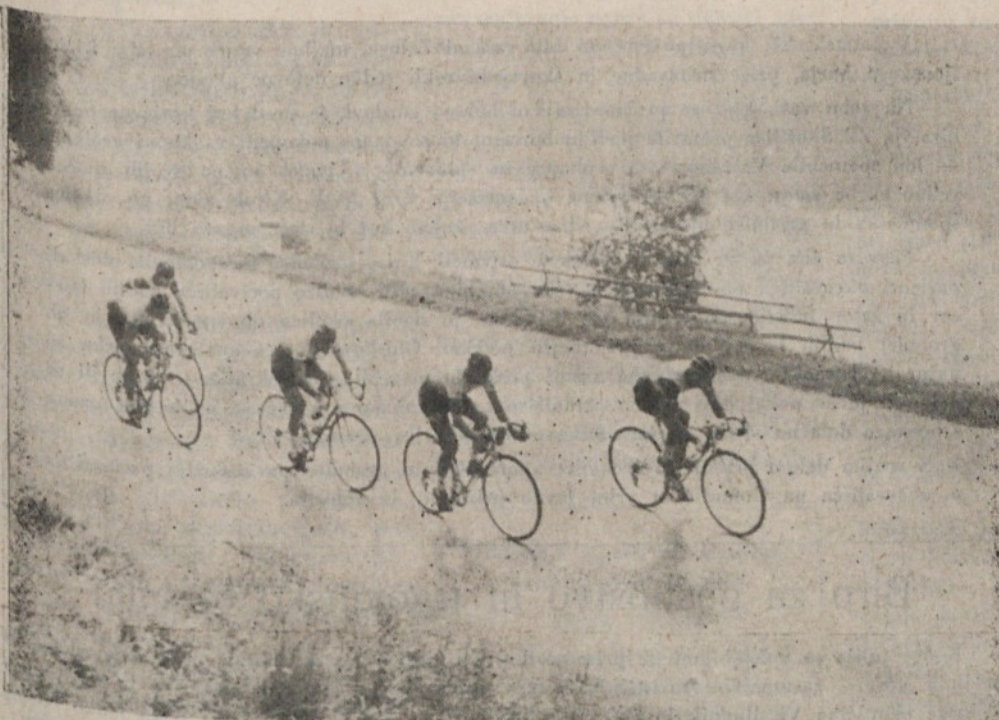
binjo. Sicer pa so naši strelci zabeležili še nekaj vidnejših rezultatov, med njimi Černič z naslovom letošnjega državnega prvaka. Mnogo več sreče so imeli naši strelci, ki so teknovali na državnem prvenstvu na glinaste golo-be, kjer so ponovno osvojili naslov najboljših ekip v državi.

• Rokometaši Krima, ki tekmujejo v novi sezoni s svojimi vrstniki iz ljubljanske Olimpije so z uspehom začeli novo sezono. Premagali so moštvo Tržiča in so trenutno na vrhu lestvice slovenske rokometne lige.

• Pomlajena enajstorica Svobode je v odločilnem srečanju tretjega kola slovenske nogometne lige po razburljivi igri premagala favorizirano moštvo Slovana s 3:2. Igralci Svobode so pred tem zabeležili še eno zmago. V Izoli so premagali domačega Delamarisa z 2:0 in imajo zdaj štiri točke ter so v sredini prvenstvene tabele.

RAZPORED PREOSTALIH SREČANJ SVOBODE V SLOVENSKI NOGOMETNI LIGI

- 27. septembra v Mariboru:
BRANIK : SVOBODA
- 4. oktobra v Ljubljani:
SVOBODA : ZELEZNICAR (Maribor)
- 11. oktobra v Ljubljani:
SVOBODA : ILIRIJA
- 18. oktobra v Ljubljani:
SVOBODA : SOBOTA
- 25. oktobra v Hrastniku:
HRASTNIK : SVOBODA
- 8. novembra v Celju:
CELJE : SVOBODA
- 15. novembra v Novi Gorici:
NOVA GORICA : SVOBODA
- 22. novembra v Kidričevem:
ALUMINIJ : SVOBODA
- 29. novembra v Ljubljani:
SVOBODA : RUDAR (Trbovlje)

Se predno je odšla na pot karavana najboljših jugoslovanskih kolesarjev na svetovno prvenstvo v Francosko Savojo, so kolesarji Odreda na čelu z Andrejem Boltežarjem (na sliki v ospredju), osvojili naslov moštvenega državnega prvaka — Prvenstvo je bilo v Mariboru

„Naša komuna“, glasilo izdajateljske skupnosti lista občinskega odbora SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. — Predsednik izdajateljskega sveta Sergej Vošnjak. — Izhaja mesečno. — Ureja uredniški odbor: Danilo Emeršič (predsednik), Sergej Epih, Boris Makovec, Ivan Virnik, Vlado Firm, Darko Perovšek in Jože Jesih. — Glavni in odgovorni urednik Ivan Virnik. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trg MDE 7/I, telefon št. 20-728. — Tekoči račun pri NB Ljubljana št. 600-18-608-25. — Celoletna naročnina 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev in je plačljiva vnaprej. — Tisk Tiskarne šolskih delavnic tehniških šol v Ljubljani.

Čedalje bolj živahna Rakitna

Ko so se pred nedavnim v naših časnikih pojavili prvi članki o Rakitni, so naši občani prav gotovo z zanimanjem prisluhli prvim napovedim velikih del, ki jih ima v načrtu Zavod za turizem in gostinstvo, katerega je ustanovila občinska skupščina Vič-Rudnik.

Skoraj dvomljivo so zvenele besede časnikarja, ki je na koncu obširnega članka napisal: „bomo videli...“

Bomo videli, je prav gotovo dejal tudi marsikateri naš občan, ko je bral o zamisli zgraditve turistično-rekreacijskega centra na Rakitni. Sedaj, ko od teh napovedi pravzaprav že ni preteklo veliko vode, pa lahko našim občanom in vsem tistim, ki so z zanimanjem in veseljem, pa tudi tistim, ki so z dvomom sprejeli vest o izgradnji turistično-rekreacijskega centra na Rakitni, zagotovimo, da te napovedi začenjajo dobivati svojo realno obliko in vsebino.

Gotovo ni slučaj, da bo kot prvi objekt široko zasnovanega načrta izgradnje Rakitne, zaživel umetno jezero, točneje, kopaljšče z vsemi potrebnimi napravami ter urejeno okolico (buffetom, parkirnim prostorom itd.). Pri vsem tem pa bo okolica jezera ostala takorekoč nepopravljena, saj bo jezero na terenu, ki ga je priroda sama že nekako pripravila, le dopolniti je treba njeno delo s tem, da številne potočke zberemo v eno samo jezersko površino.

Dela na jezeru: projekt je delo ing. Mileta Čučka, gradnjo pa bo investirala občinska skupščina Vič-Rudnik, lepo napredujejo. Zal kopalci v tej sezoni niso prišli na svoj račun, zato pa se ga bodo verjetno ob dograditvi prvi razveselili ljubitelji zimskega športa — drsanja. Zamisel, da bi jezero v zimskem času usposobili za naravno drsaljšče ima mnogo pristašev, to zamisel pa bodo prav gotovo tudi z veseljem pozdravili mladi prebivalci mladinskega in klimatskega zdravilišča na Rakitni, katerim bo jezero v letni in zimski sezoni prispevalo svoj delež k njihovem razvedrilu in zabavi, ter tako posredno vplivalo na njihovo uspešno zdravljenje in rekreacijo.

Na ta dan, ko bo dograjen ta prvi objekt bodočega turistično-rekreacijskega centra na Rakitni, se prav pridno pripravljajo prebivalci Rakitne in kot pravijo člani turističnega društva, bodo morali kar dobro poprijeti, da bo Rakitna lahko sprejela vse obiskovalce, ki so obljubili, da bodo prišli.

V Pacugu, kjer smo letošnje poletje dobili novo mladinsko letovišče, se je zvrstilo v štirih izmenah po 21 dni 665 otrok — Med njimi je bilo tudi 40 predšolskih otrok — Za spremembo od prejšnjih let so bili med letošnjimi počitnicami na letovanju ob morju predvsem otroci iz mestnega predela naše občine — Precej pohvalnih besed za vzorno organizacijo letošnjega letovanja ob morju, gre skrbnim organizatorjem v zavodu za letovanje mladine, še posebej tov. Silcu in tov. Zavčevi

IGO na jubilejnim vinskem sejmu

Na letošnjem desetem jubilejnim mednarodnem sejmu vin, žganih pijač, sadnih sokov in gostinske opreme od 29. avgusta do 6. septembra je sodelovalo tudi IGO — podjetje za izdelavo gostinske opreme. — Podjetje, ki se ukvarja z načrtovanjem, izdelavo in montiranjem gostinske opreme za vse vrste kuhinj, samopostrežnih restavracij in gostinskih obratov, se je na jubilejnim sejmu predstavilo z nekaterimi svojimi najbolj znanimi izdelki.

Na letošnji jubilejni predstavi vin, žganih pijač, sadnih sokov in gostinske opreme pod kupolo Ljubljanskega razstavišča smo videli predstavnike z vseh petih svetovnih celin.

Vse kaže, da bodo letošnje jesen zaključena dela pri gradnji novega cestnega odseka od Pijave gorice do Smrjenj, ki bo dobil asfaltno prevleko — S tem pa bo dokončno urejena asfaltna cesta Ljubljana—Kočevje, ki je lani oktobra povezala našo zahodno Dolenjsko s slovensko metropolo

Čas, ki je predsedniku Titu vedno tako kratko odmerjen, je posegel med vedro razpoloženje tudi to pot — Vendar pa tega ni videti z naše slike — Predsednik Tito se je namreč za krajši čas zadržal s svojo soprogo v restavraciji turističnega doma, kjer ju je v prijetnem kramljanju „zmotil“ tudi fotoreporterjev objektiv

POJASNILO!

Upraviteljstvo osnovne šole v Polhovem Gradcu nam je v zvezi s prispevkom, objavljenem v 6. številki našega lista „Priznanje pionirjem z osnovne šole na Dobrovi“ poslalo dopis, v katerem želi, da po nekaterih netočnih oziroma izpuščenih podatkih popravimo to vest.

Tako popravljamo, da je bila v dvoletni akciji jugoslovanskih pionirskih iger „Letu tehnične kulture mladih“ najboljša med vsemi našimi šolami osnovna šola Polhov Gradec, ki je za svojo uspešno dejavnost prejela od okrajne komisije JPI četrto nagrado v višini 100.000 dinarjev. Uspeh prizadevnih učencev z osnovne šole v Polhovem Gradcu pa je še toliko večji, če imamo ob tem v mislih, da so med 27 nagradami prejeli četrto okrajno nagrado. S tem seveda popravljamo omenjeno vest, da je bila najboljša šola z Dobrove, ki je prejela za svoja prizadevanja nagrado — del opreme za fizikalno-kemijski laboratorij. Najboljši kolektiv v dvoletni akciji v „Letu tehnične kulture mladih“ pa smo imeli v osnovni šoli v Polhovem Gradcu. Ob tem pa jim veljajo tudi naše čestitke.

UREDNIŠTVO

LOJZE HABJAN IZ ŠKOLJICE NAM PIŠE:

Redka delovna akcija

V četrtek, 27. avgusta 1964, so bili vaščani Zaloga, majhne vasice ob robu Ljubljanskega barja, priče nenavadne in skoraj bi rekli redke delovne akcije.

Na robu vasi, kjer se prično razsežni bukovi gozdovi, je pred leti krajevna organizacija ZB Školjica postavila padlim borcem, ki so danes pokopani v skupni grobnici — lep spomenik. Vaščanom sta grobnica in spomenik v ponos in po svojih močeh vedno skrbne zanj kot tudi krajevna organizacija ZZB NOV. Kljub temu pa okolica spomenika in grobnice nista bili vedno tako urejeni kot bi sicer morali biti.

Prav ta dan pa so vaščani začudeno ostrmeli, ko so grobnico in spomenik obiskali pacienti okrevališča na Gomniškem vrhu, da bi uredili okolico počivališča padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. Že dopoldne je dobila okolica ob spomeniku in ob grobnici padlih borcev novo, prijetnejšo podobo. Obiskovalci z Gomniškega vrha so najprej odstranili travo in listje, nasuli peska in posadili rože. Skratka — opravili so delo, ki je že nekaj časa sakalo pridnih rok. Saj vaščani v tem času, ko je bila sezona kmečkega dela na višku, si prav težko odtrgajo urico prostega časa.

• S svojim delom pri ureditvi okolice spomenika in grobnice pa zaslužijo pacienti iz okrevališča na Gomniškem vrhu javno priznanje in zahvalo.

Biro za gostinstvo in trgovinsko opremo

Konec julija so v Ljubljani ob prisotnosti številnih gostov, zastopnikov turističnih zvez, občinske skupščine Vič-Rudnik in podjetij, ki sodelujejo v industrijski skupnosti MARIS, izročili svojemu namenu tehnično-komercialni biro za gostinstvo in trgovinsko opremo. Z ustanovitvijo tega biroja so dobili proizvajalci gostinske in trgovinske opreme veliko prednost

kot doslej, ko so morali prek najrazličnejših proizvajalcev kupovati gostinsko in trgovinsko opremo. Vsi ti proizvajalci bodo lahko odslej dalje naročali kompletno opremo pri MARISU, ki bo sklepal pogodbe s proizvajalci gostinske in trgovinske opreme, med njimi z Loško tovarno hladilnikov, IGO v Ljubljani, črnuško ELMO in drugimi.